12. březen – Den vstupu České republiky do NATO

NATO (**N**orth **A**tlantic **T**reaty **O**rganisation, **Organizace Severoatlantické smlouvy**) je mezinárodní vojenská organizace.

Organizace byla založena 4. dubna 1949 podpisem tzv. Washingtonské smlouvy, která zakotvila vznik bezpečnostní organizace západních demokracií jako odpověď na poválečnou situaci v Evropě.

Základem smlouvy je zejména článek 5:

„Smluvní strany se dohodly, že ozbrojený útok proti jedné nebo více z nich v Evropě nebo Severní Americe bude považován za útok proti všem, a proto odsouhlasily, že dojde-li k takovému ozbrojenému útoku, každá z nich uplatní právo na individuální nebo kolektivní obranu, uznané článkem 51 Charty Spojených národů, pomůže smluvní straně nebo stranám takto napadeným tím, že neprodleně podnikne sama a v souladu s ostatními stranami takovou akci, jakou bude považovat za nutnou, včetně použití ozbrojené síly, s cílem obnovit a udržet bezpečnost severoatlantické oblasti.“

Tento článek měl v době založení organizace především odradit Sovětský svaz a jeho satelity od útoku na západní Evropu. V takovém případě by totiž napadeným státem byly i USA, které by jediné byly schopny účinně reagovat na takový útok.

Obávaný útok Sovětského svazu nikdy nepřišel. Členské státy NATO poprvé použily článek 5 dne 12. září 2001 jako odpověď na teroristické útoky v USA o den dříve (11. září 2001).

Cílem Severoatlantické aliance již od jejího založení je zajistit bezpečnost všem svým členům. Dnes, po skončení jak „studené války“, tak rozdělené Evropy, je Aliance připravena spolupracovat na zajištění bezpečnosti v celé Evropě. Aliance také změnila svoje politické a vojenské složení tak, aby je bylo možné využít při řešení krizových i mírových úkolů ve spolupráci se státy, které nejsou členy NATO, ale také s dalšími mezinárodními organizacemi.

Členské země NATO

Washingtonskou smlouvu podepsalo v dubnu 1949 dvanáct států: USA, Kanada, Spojené království, Francie, Portugalsko, Belgie, Lucembursko, Nizozemsko, Dánsko, Norsko, Itálie, Island.

V roce 1952 se připojilo Řecko a Turecko, v roce 1955 se po získání plné suverenity připojila Německá spolková republika a v roce 1982 Španělsko.

V roce 1999 se při příležitosti oslav 50. výročí od založení k NATO připojilo Polsko, Maďarsko a Česko (12. března 1999), všechny tři země byly prvními zeměmi, které se k NATO připojily ze zemí Východního bloku.

V roce 2004 v dosud největší vlně rozšiřování NATO se připojily státy východní Evropy Litva, Lotyšsko, Estonsko, Rumunsko, Bulharsko, Slovinsko a Slovensko.

V roce 1966 byly řídící orgány v souvislosti s vystoupením Francie z vojenských struktur Aliance přemístěny z Paříže do Bruselu.